SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 683
van **KOEN DANIËLS**
datum: 17 juni 2022

---

aan **HILDE CREVITS**
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Onthaalouders en kinderbegeleiders - Evolutie

In 2019 publiceerde het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin cijfers over het gebruik en de behoefte aan kinderopvang voor baby's en peuters tussen 3 maanden en 3 jaar. Uit het rapport blijkt dat 87%van de ondervraagde gezinnen gebruikmaken van formele en/of informele opvang. Slechts 13% maakt geen gebruik van opvang. Daarnaast lezen we dat niet-schoolgaande kinderen tussen 3 maanden en 3 jaar gemiddeld 3,6 dagen in de week (exclusief weekend) worden opgevangen in de formele opvang en 1,7 dagen in de informele opvang (exclusief weekend).

Binnen de groep die regelmatig gebruikmaakt van formele en/of informele opvang zijn de meest gebruikte opvangvormen: groepsopvang met inkomenstarief (IKT) (37,9%), gezinsopvang met IKT (21,3%), grootouders (18,3%), groepsopvang met een vrije bijdrage (16%), gezinsopvang met een vrije bijdrage (3,6%) en andere vormen van informele opvang (andere familieleden, opvang aan huis etc., gaande van 0,3% tot 1.8%).

Ondanks een enorme vraag naar kinderopvang blijft het voor ouders vaak zoeken naar een locatie. Ze moeten zich al melden bij een opvangdienst zodra ze weten dat ze in verwachting zijn. In sommige situaties is het zelfs zo erg dat ouders bijna zouden moeten aangeven dat ze aan een kindje willen beginnen, nog voor ze in verwachting zijn. De werkdruk in de kinderopvang zorgt ervoor dat onthaalouders en kinderbegeleiders niet meer tot de kern van de zaak komen en ze zorgt voor het afhaken van initieel zeer gemotiveerde kinderbegeleiders.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal onthaalouders en kinderbegeleiders die nu actief zijn in Vlaanderen? Graag een opdeling per opvangvorm (groepsopvang, gezinsopvang, …). Graag een opdeling naar duur van opvang (voltijdse opvang, deeltijds, …). Graag een opdeling per provincie en indien mogelijk per gemeente.
2. Kan de minister een overzicht geven van de gemiddelde wachttijd voor ouders wanneer ze hun (ongeboren) kind willen inschrijven in een kinderopvanginitiatief?
3. Hoe evalueert de minister de evolutie in de cijfers van de afgelopen jaren? Waar is de stijging/daling van het aantal kinderbegeleiders het grootst? Wat is de oorzaak hiervan?
4. Welke verhouding is er te zien tussen de vraag naar opvang en de effectieve beschikbaarheid van kinderopvanglocaties? Is er sprake van plaatsgebrek? Hoe zal de minister dit plaatsgebrek aanpakken?
5. Zal de minister aan het steunpunt WGV vragen om het onderzoek te herhalen zodat we de verdere evolutie van de cijfers kennen en kunnen evalueren?

Vlaams Parlement

HILDE CREVITS
VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD
op vraag nr. 683 van 17 juni 2022
van **KOEN DANIËLS**

---

1. Er waren op 1 januari 11.918 kinderbegeleiders groepsopvang.

   Voor de kinderbegeleiders gezinsopvang beschikken wij niet over deze informatie.

   Wat de samenwerkende onthaalouders betreft kunnen we een indicatieve begeleiding maken: voor het aantal locaties gezinsopvang tellen we 1 begeleider en voor het aantal locaties groepsopvang samenwerkende onthaalouders tellen we 2 begeleiders. Op deze manier kunnen we veronderstellen dat er ongeveer 4.848 begeleiders in de gezinsopvang aan de slag zijn.

   Een opdeling naar de duur van de opvang is niet mogelijk.

   Aangezien het personeel op niveau van de organisator wordt doorgegeven, en organisatoren meestal actief zijn over meerdere regio's (gemeente, provincie, …) kunnen we geen precieze opdeling per gemeente/provincie geven.

2. Opgroeien had tot hiertoe geen informatie over de gemiddelde wachttijd voor ouders wanneer ze hun (ongeboren) kind in de opvang willen inschrijven. De bedoeling is om die informatie in de toekomst via de lokale loketten te verzamelen.

3. Specifiek voor de gezinsopvang met 1 kinderbegeleider kunnen we op basis van het aantal locaties stellen dat dit aantal (en dus ook het aantal begeleiders in de gezinsopvang) geleidelijk is gedaald sinds de start van het decreet baby's en peuters in 2014. De daling is het grootst bij de zelfstandige onthaalouders: momenteel nog 42% van het aantal locaties in vergelijking met 2014. Bij de aangesloten onthaalouders zien we een daling tot 65% van het aantal locaties in 2014. De daling is het sterkst in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen (momenteel ruim 59% van aanbod van 2014), en het minst sterk in Antwerpen en Limburg (momenteel ruim 64% van aanbod van 2014).

   De dalende trend was er reeds voor de inwerkingtreding van het decreet.

   Eén van de oorzaken van deze daling van het aantal locaties gezinsopvang is het feit dat in deze groep een groot aandeel oudere onthaalouders aan de slag is. Zij gaan geleidelijk aan op pensioen. Daarnaast speelt het feit dat het grootste deel van de aangesloten onthaalouders werken met een sui generis statuut, mogelijks ook een rol. Bovendien is er een maatschappelijke evolutie waarbij minder mensen geneigd zijn om in de eigen gezinswoning opvang aan te bieden.

4. Nog niet elke gemeente beschikt over een gesubsidieerd loket met dynamische gegevens over vraag en aanbod. Op basis van de fragmentaire gegevens die er nu reeds zijn, kunnen we wel opmerken dat er in sommige gemeenten/regio's een plaatsgebrek is.

   Als er plaatsgebrek is proberen we dit deze legislatuur aan te pakken aan de hand van de meerjarenplanning qua uitbreiding. Zo was er onder andere in 2021 een grote

oproep voor nieuwe plaatsen met de subsidie voor inkomenstarief. In 2022 en 2023 volgt nog een oproep voor in totaal 250 plaatsen voor die gemeenten met de grootste aangetoonde nood. Bovendien willen we ook starters met vrije prijs aantrekken. Zij krijgen onmiddellijk de kans om een basissubsidie aan te vragen.

5. Volgend jaar (vermoedelijk in mei 2023), zullen er nieuwe cijfers beschikbaar zijn over het gebruik van kinderopvang van baby's en peuters. Er loopt momenteel een onderzoek naar het gebruik van kinderopvang. Hierbij wordt de link gelegd met de tewerkstelling in Vlaanderen. Dit wordt uitgevoerd door IDEA Consult en HIVA (HIVA-Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving) in opdracht van het VIONA-onderzoeksprogramma van het departement Werk en Sociale Economie. Om deze reden zal er niet meteen aan het steunpunt WVG om een herhaling van het onderzoek worden gevraagd. Indien een toekomstig onderzoek noodzakelijk is, zal dit om een tweetal redenen verschillen met het vorige:
   - Op termijn zullen we van alle lokale loketten in Vlaanderen over een overzicht beschikken van het aantal vragen naar kinderopvang en het aantal onbeantwoorde vragen. Hierdoor krijgen we een zicht op de behoefte aan kinderopvang;
   - Dankzij de ontwikkelingen die er binnen Opgroeien bezig zijn, zullen we meer beroep kunnen doen op eigen data om het gebruik van formele kinderopvang in beeld te brengen.

   Toekomstig onderzoek zal zich dan ook eerder richten op het in kaart brengen van het gebruik van informele kinderopvang.